

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19¹
din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente

*(condiții speciale pentru circuitul medicamentelor care conțin steroizi
anabolizanți și androgeni)*

(sesizarea nr. 106g/2024)

CHIȘINĂU

19 decembrie 2025

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Emilia Cazacu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 7 mai 2024,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 decembrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente, ridicată de dl avocat Adrian Grosu, în interesele SRL „Balkan Pharmaceuticals”, reclamantă în dosarul nr. 3-40/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de un complet de judecători de la Curtea de Apel Centru format din doamnele Victoria Sîrbu, Angela Braga și Veronica Negru.

3. În procesul soluționării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Guvernului, Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova.

4. La ședința publică a Curții au fost prezenți reprezentantul autorului sesizării, dl avocat Adrian Grosu, reprezentantul Parlamentului, dna Claudia Lachi, reprezentanții Guvernului, dl Maxim Donici și dna Iuliana Albu.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

5. SRL „Balkan Pharmaceuticals” este o persoană juridică din Republica Moldova, constituită în anul 2006 și care desfășoară, inter alia, activitate farmaceutică și de producere a medicamentelor.

6. La 12 ianuarie 2024 a intrat în vigoare Legea nr. 408 din 21 decembrie 2023 pentru completarea Legii nr. 1409/1997 cu privire la medicamente cu articolul 19¹, potrivit căruia legislatorul a interzis „importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu excepția medicamentelor cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate se aprobă anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică”.

7. La 14 februarie 2024, Ministerul Sănătății a adoptat ordinul nr. 152 cu privire la organizarea accesului populației la tratamente cu medicamente cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni. Prin acest ordin, *inter alia*, s-a aprobat lista denumirilor comune internaționale de steroizi anabolizanți și androgeni, permise pentru import, fabricare, achiziționare, distribuire, prescriere și eliberare, după cum urmează: (i) Testosteron (DCI-Testosteronum) și sărurile acestuia; (ii) Nandrolon (DCI-Nandrolonum) și sărurile acestuia. De asemenea, prin ordinul menționat s-a dispus obligarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale:

- să retragă certificatele de înregistrare a medicamentelor și să radieze din Nomenclatorul de stat medicamentele cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni care nu se regăsesc în lista denumirilor comune internaționale din Anexa nr. 2;
- să anuleze autorizațiile de fabricare a medicamentelor cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni care nu se regăsesc în lista denumirilor comune internaționale din Anexa nr. 2;
- să elibereze autorizații de import al medicamentelor și/sau materiei prime pentru fabricare, în limita nomenclurii și cuantumului anual, contractat conform rezultatelor procedurilor de achiziții publice;
- să respingă cererile de autorizare a medicamentelor cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni care nu se regăsesc în lista denumirilor comune internaționale din Anexa nr. 2.

8. La 11 martie 2024, *Balkan Pharmaceuticals* a contestat Ordinul Ministerului Sănătății nr. 152/2024 cu cerere prealabilă.

9. Prin Decizia nr. 18/1301 din 26 martie 2024, Ministerul Sănătății a respins cererea prealabilă.

10. La 5 aprilie 2024, *Balkan Pharmaceuticals* a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Sănătății privind anularea Ordinului nr. 152/2024.

11. La 23 aprilie 2024, dl avocat Adrian Grosu a ridicat, în interesele *Balkan Pharmaceuticals*, excepția de neconstituționalitate a articolului 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente.

12. Printr-o încheiere din 29 aprilie 2024, Curtea de Apel Centru a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

13. La 28 noiembrie 2025, autorul excepției a depus la Curtea Constituțională un supliment prin care a extins obiectul excepției de neconstituționalitate cu articolul 68 din Legea nr. 153 din 19 septembrie 2025 cu privire la medicamente.

B. Legislația pertinentă

14. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 36 Dreptul la ocrotirea sănătății

„(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit.

(3) Structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii organice.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 74

Adoptarea legilor și a hotărârilor

„(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

(3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta sunt examinate de Parlament în modul și după prioritățile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.

(4) Legile se trimit spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

- a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;
- b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- d) stimularea cercetărilor științifice;
- e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
- f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

Articolul 129

Activitatea economică externă

„(1) Parlamentul aprobă direcțiile principale ale activității economice externe, principiile utilizării împrumuturilor și creditelor străine.

(2) Guvernul asigură protejarea intereselor naționale în activitatea economică externă, promovează politica liberului schimb sau politica protecționistă, pornind de la interesele naționale.”

15. Prevederile relevante ale Legii nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente, abrogată prin Legea nr. 153 din 19 iunie 2025, sunt următoarele:

Articolul 19¹

Condiții speciale pentru circuitul medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni

„Se interzice importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu

excepția medicamentelor cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate se aprobă anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică.”

ÎN DREPT

I. Argumentele autorului sesizării

16. Referitor la criticile privind încălcarea procedurii legislative, autorul excepției afirmă că proiectul legii a fost înaintat de Guvern la 22 noiembrie 2023 și votat de Parlament în prima lectură la 30 noiembrie 2023. La 21 decembrie 2023, proiectul de lege a fost votat în lectura a doua, lectură finală, devenind Legea nr. 408 din 21 decembrie 2023. Autorul excepției menționează că proiectul legii nu a fost supus consultărilor publice și expertizei, nu a fost avizat și nu a fost analizat impactul reglementării.

17. Din perspectiva criticilor de substanță, autorul sesizării subliniază că, pe baza articolului 19¹ din Legea cu privire la medicamente, persoanele juridice nu vor putea fabrica, distribui, comercializa și importa medicamente care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu excepția medicamentelor cu denumiri comune internaționale, a căror nomenclatură și cantitate se aprobă anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică.

18. Autorul excepției susține că pentru punerea în aplicare a articolului 19¹ din Lege Ministerul Sănătății a emis Ordinul nr. 152 din 14 februarie 2024, prin care a aprobat Regulamentul cu privire la organizarea accesului populației la tratamente cu medicamente cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni. De asemenea, Ministerul Sănătății a stabilit denumirile comune internaționale ale steroizilor (Anexa nr. 2 la Ordin). Prin același ordin, Ministerul Sănătății a dispus ca Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale să retragă certificatele de înregistrare a medicamentelor care conțin steroizi neautorizați, cu radierea acestora din lista medicamentelor autorizate pentru fabricație.

19. Autorul excepției afirmă că *Balkan Pharmaceuticals* este producător de medicamente cu steroizi și deține certificate de înregistrare valabile până în martie – iunie 2024 și autorizație de fabricare a medicamentelor în discuție, valabilă până la 19 iunie 2025. În opinia autorului, aceste acte permissive echivalează cu licența de activitate a unei companii care reprezintă un bun în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. În aceste condiții, încetarea valabilității certificatelor de înregistrare cu radierea acestora din lista medicamentelor autorizate pentru fabricație înainte de termenul pentru care au fost eliberate încalcă dreptul de proprietate al companiei, dacă nu este stabilită o perioadă tranzitorie în care compania să aibă posibilitatea să

producă medicamente pentru a epuiza stocul de materie primă importată, să comercializeze medicamentele fabricate anterior și, după caz, să-și reprofileze linia tehnologică de producere a medicamentelor. Totodată, aplicarea imediată a prevederilor în discuție afectează principiul neretroactivității legii și securității raporturilor juridice, garantat de articolul 22 din Constituție.

20. Autorul sesizării consideră că motivele avansate de autoritățile statului pentru justificarea măsurii în cauză sunt declarative, de vreme ce există un mecanism de control al circuitului acestor tipuri de medicamente, menite să prevină riscul de consum ilicit și abuziv al medicamentelor de către populație.

21. Autorul excepției susține că medicamentele care conțin steroizi sunt utilizate, potrivit protocoalelor naționale, pentru tratarea mai multor boli/afecțiuni. Dispariția imediată a medicamentelor care conțin steroizi, fără a permite epuizarea stocurilor și fără a reglementa medicamente alternative adecvate potrivit standardelor internaționale, va afecta drepturile pacienților la tratament și la sănătate, prevăzute de articolele 36 și 47 din Constituție.

22. În opinia autorului excepției, articolul 19¹ din Legea cu privire la medicamente contravine articolelor 1, 4, 9, 22, 36, 46, 47, 54, 74, 126, 127 și 129 din Constituție.

II. Argumentele autorităților cărora le-a fost solicitată și care și-au prezentat opinia

23. În opinia sa, Parlamentul a menționat că modificările făcute prin completarea Legii nr. 1409/1997 cu privire la medicamente cu articolul 19¹ au avut drept scop prevenirea și combaterea traficului ilicit de substanțe dopante și utilizarea rațională a medicamentelor. Norma contestată a urmărit scopul armonizării legislației naționale la rigorile internaționale și implementarea Codului mondial antidoping, obligație asumată odată cu aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională împotriva dopajului în sport, adoptată la 19 octombrie 2005 în cadrul Conferinței Generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură de la Paris, ratificată prin Legea Republicii Moldova nr. 298/2007, și la Convenția contra dopajului a Consiliului Europei, adoptată la Strasbourg, la 16 noiembrie 1989, și ratificată prin Legea nr. 247/2008.

24. Parlamentul a mai susținut că dreptul la ocrotirea sănătății persoanelor, precum și obligația statului de a institui măsuri de prevenire și de combatere a traficului de substanțe dopante justifică instituirea condițiilor speciale privind circuitul medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni. Astfel, prin noile reglementări, statul nu a interzis producerea, importul, distribuirea și comercializarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, ci a instituit condiții speciale pentru circulația acestora.

25. De asemenea, în conformitate cu Directiva (UE) 2001/83/CE a Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman, statele pot impune restricții privind fabricarea, distribuirea și prescrierea unor medicamente cu potențial de abuz sau risc pentru sănătate. Prin urmare, criticile autorului sesizării trebuie respinse ca fiind neîntemeiate.

26. În opinia sa, Guvernul a menționat că steroizii anabolizanți și androgeni sunt hormoni sintetici care sporesc capacitatea organismului de a produce țesut muscular. Aceste substanțe sunt utilizate conform recomandărilor medicilor în tratamentul unor afecțiuni, precum deficitul de hormoni de creștere sau pierderea masei musculare în condiții patologice specifice, însă utilizarea neautorizată și abuzivă a acestor substanțe în scopuri non-medicale estetice, de performanță sportivă generează un impact major negativ asupra sănătății publice, manifestat prin: probleme cardiovasculare severe (hipertensiune, infarct miocardic, AVC); tulburări hepatice grave (hepatotoxicitate, insuficiență hepatică); dezechilibre hormonale cu efecte asupra fertilității și funcției sexuale; risc crescut de infecții virale grave prin utilizarea practică a injecțiilor neigienice; leziuni musculoscheletale și tulburări psihice inclusiv agresivitate și dependență. În plus, literatura științifică indică o rată alarmantă de dependență (25—40%), cu o creștere constantă a consumului în rândul adolescenților — o categorie deosebit de vulnerabilă. Consumul abuziv al acestor substanțe determină o suprasolicitare a serviciilor medicale și a resurselor financiare, prin creșterea cazurilor de complicații cardiace, hepatice, endocrine și psihice, ceea ce afectează negativ capacitatea sistemului de sănătate de a răspunde nevoilor generale ale populației.

27. Până la introducerea prevederilor contestate ale articolului 19¹ din Legea nr. 1409/1997, în Republica Moldova nu existau restricții privind circuitul medicamentelor care contin steroizi anabolizanti si androgeni. Deși aceste substanțe se eliberează în baza prescripției medicale, în practică s-a constatat o disponibilitate extinsă și un consum disproporționat față de necesitățile medicale justificate, inclusiv prin vânzarea liberă a anabolizanților pe platforme online, fără prescripție medicală.

28. Aderarea la Convenția internațională împotriva dopajului în sport, adoptată la 19 octombrie 2005 în cadrul Conferinței Generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură de la Paris (ratificată prin Legea nr. 298/2007), și la Convenția contra dopajului, adoptată la Strasbourg, la 16 noiembrie 1989 (ratificată prin Legea nr. 247/2008), obligă Republica Moldova să respecte și să implementeze la nivel național Codul mondial antidoping, elaborat de WADA.

29. În lipsa unor reglementări restrictive, Republica Moldova devenise unul dintre principalii producători și exportatori de steroizi anabolizanți în spațiul UE, CSI, SUA, fapt care a generat preocupări majore legate de

utilizarea ilicită a acestor substanțe, de riscurile de dopaj și de impactul asupra sănătății publice, mai ales în rândul tinerilor și sportivilor. Investigațiile jurnalistice și constatările organelor de control efectuate în perioada 2012—2022 au confirmat caracterul necontrolat al acestui fenomen.

30. Analiza legislațiilor și practicilor din alte state-membre ale UE și din SUA care au interzis producerea și comercializarea anabolizanților relevă rezultate pozitive în protejarea sănătății publice și în lupta împotriva dopajului, oferind un temelie solid pentru adoptarea unor reglementări similare în Republica Moldova.

31. Prin norma contestată s-a interzis importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni. Totodată, norma excepta de la prohibiția respectivă medicamentele cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate se aprobă anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică.

32. Prin urmare, Guvernul susține că interzicerea generală, cu excepții justificate, este o măsură proporțională, fundamentată pe obligația de protejare a sănătății publice.

III. Aprecierea Curții

A. Admisibilitatea

33. Prin Decizia sa din 29 aprilie 2025, Curtea a confirmat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări stabilite în jurisprudența sa constantă.

34. Curtea a notat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul reclamantei într-un proces pendinte în instanța de drept comun și este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

35. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ, care are ca obiect examinarea unei cereri de anulare a Ordinului Ministerului Sănătății nr. 152/2024 prin care s-a aprobat Regulamentul cu privire la organizarea accesului populației la tratamente cu medicamente cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni (a se vedea §§ 5-11 *supra*). Astfel, Curtea a admis că instanța de judecată va avea în vedere prevederile criticate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

36. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 19¹ din Legea cu privire la medicamente, care interzice importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu excepția medicamentelor cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate se aprobă

anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică.

37. Totodată, Curtea a reținut că Legea cu privire la medicamente nr. 1409 din 17 decembrie 1997, care include și norma contestată de autor, a fost abrogată prin Legea nr. 153 din 19 iunie 2025 cu privire la medicamente (în vigoare din 17 august 2025).

38. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (a se vedea DCC nr. 50 din 4 iunie 2024, § 21; DCC nr.141 din 7 noiembrie 2024, § 29). Curtea consideră că prevederile articolului 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente pot fi avute în vedere de instanța de judecată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, deoarece ordinul Ministerului Sănătății nr. 152 din 14 februarie 2024 a fost emis în urma modificărilor operate prin Legea nr. 408 din 21 decembrie 2023 pentru completarea cu articolul 19¹ a Legii nr. 1409/1997 cu privire la medicamente. Aceste prevederi nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

39. Cu referire la cererea din 28 noiembrie 2025, prin care autorul solicită extinderea obiectului sesizării cu articolul 68 al Legii nr. 153 din 19 iunie 2025 cu privire la medicamente, Curtea a reamintit faptul că, de principiu, părțile la un proces de judecată sau reprezentanții lor pot extinde obiectul unei excepții de neconstituționalitate prin intermediul instanței de judecată și doar dacă sunt respectate condițiile stabilite în Hotărârea Curții nr. 2 din 9 februarie 2016 (a se vedea DCC nr. 59 din 5 iunie 2025, § 25). Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost formulată într-o cauză de contencios administrativ, care are ca obiect examinarea unei cereri de anulare a Ordinului Ministerului Sănătății emis pentru executarea articolului 19¹ din Legea nr. 1409/1997 cu privire la medicamente. Referitor la prevederile articolului 68 din Legea nr. 153 din 19 iunie 2025 cu privire la medicamente, asupra cărora se solicită extinderea controlului de constituționalitate, Curtea observă că autorul nu a demonstrat aplicabilitatea acestui articol în litigiul aflat pe rolul instanței de judecată. Prin urmare, cererea din 28 noiembrie 2025 nu întrunește condițiile de admisibilitate.

40. Autorul sesizării susține că norma criticată contravine articolelor 1 (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 9 (*principiile fundamentale privind proprietatea*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 36 (*dreptul la ocrotirea sănătății*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 47 (*dreptul la asistență și protecție socială*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 74 (*adoptarea legilor și a*

hotărârilor), 126 (*economia*), 127 (*proprietatea*) și 129 (*activitatea economică externă*) din Constituție.

41. Curtea a observat că autorul sesizării a formulat critici cu privire la procedura de adoptare a prevederii contestate, precum și critici raportate la drepturi fundamentale protejate de Constituție.

42. Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, Curtea a reamintit că Parlamentul este suveran în materia reglementării procedurii de adoptare a legilor. Dat fiind caracterul suveran al Parlamentului în materia legiferării, Curtea a notat că competența sa în materia controlului constituționalității procedurii parlamentare este limitată. În acest domeniu, Curtea trebuie să manifeste deferență judiciară față de rolul Parlamentului de legislator autonom. În acest sens, Curtea poate verifica constituționalitatea unei legi sub aspectul procedural doar dacă la adoptarea ei Parlamentul a afectat vreun element esențial al procesului de legiferare, care rezultă expres din Constituție sau care poate fi clar dedus dintr-un principiu constituțional (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, §§ 53-54). În cazul excepției de neconstituționalitate, una dintre condițiile care pot declanșa un control de constituționalitate din această perspectivă este demonstrarea incidenței unui drept protejat de Constituție (a se vedea DCC nr. 83 din 19 iulie 2024, §§ 25-27).

43. În capătul sesizării în care a criticat procedura legislativă, autorul excepției a invocat lipsa expertizei, a avizului, a consultărilor publice și a analizei impactului reglementării. Curtea a subliniat că aceste aspecte de procedură decurg din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și nu din normele constituționale. De altfel, în practica sa recentă, Curtea a respins ca inadmisibile criticile care priveau omisiunea de a obține avizele relevante ale autorităților, de a efectua consultări publice, expertize și de a analiza impactul reglementării în cazul elaborării proiectelor de legi, menționând că această obligație rezultă din Legea cu privire la actele normative, nu dintr-un principiu constituțional (a se vedea DCC nr. 178 din 12 decembrie 2023, § 32; HCC nr. 5 din 5 martie 2024, § 51; HCC nr. 9 din 26 martie 2024, § 40). În consecință, Curtea a declarat inadmisibil acest capăt al sesizării.

44. În capătul sesizării referitor la criticile de substanță, autorul excepției a indicat articolele 1, 4, 9, 22, 36, 46, 47, 126, 127 și 129 din Constituție. Din această perspectivă, Curtea a notat că articolele 1, 4 și 9 din Constituție au un caracter general, constituie imperative care stau la baza oricăror reglementări, nu pot reprezenta repere individuale și separate și pot fi invocate, de regulă, dacă se constată aplicabilitatea lor împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea DCC nr. 17 din 21 martie 2024, § 23; DCC nr. 26 din 2 aprilie 2024, § 23).

45. De asemenea, articolul 54 din Constituție nu are o aplicabilitate independentă. Acest articol îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Abia în cadrul

analizei ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea HCC nr. 4 din 30 ianuarie 2024, § 28).

46. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolul 22 din Constituție garantează neretroactivitatea legii penale, în sensul larg al noțiunii de „penal” (care include dreptul penal și dreptul contravențional), adică principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Astfel, exigențele articolului 22 din Constituție sunt incidente în cazul normelor de drept penal substanțial (a se vedea DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 42; DCC nr. 73 din 27 mai 2021, § 18; DCC nr. 10 din 31 ianuarie 2023, § 16). Totuși, Curtea a reținut că norma contestată nu are un caracter penal și, prin urmare, articolul 22 din Constituție nu este incident în acest caz.

47. Cu privire la articolele 126 (*economia*) și 129 (*activitatea economică externă*) din Constituție, Curtea a observat că autorul excepției nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Examinarea unei astfel de sesizări ar însemna substituirea autorului în prezentarea argumentelor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat de Curtea Constituțională din oficiu. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 16 din 14 martie 2024, § 15).

48. Referitor la articolele 36 și 47 din Constituție, Curtea a reținut că autorul excepției susține că interzicerea fabricării și a comercializării medicamentelor care conțin steroizi din categoria celor care erau autorizate anterior adoptării prevederii criticate va afecta drepturile pacienților de a beneficia de tratament cu aceste medicamente și de a le fi asigurată sănătatea.

49. Curtea a observat că autorul excepției reprezintă interesele unei persoane juridice a cărei activitate include, *inter alia*, fabricarea și comercializarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni. În aceste condiții, autorul excepției prin afirmarea încălcării articolelor 36 și 47 din Constituție, nu pledează în interesele sale, ci în interesele terților, *i.e.* ale pacienților. În acest caz, persoana juridică care produce medicamente nu poate pretinde la calitatea de victimă a ingerinței în exercițiul dreptului pacientului la ocrotirea sănătății și la asistență medicală.

50. În acest context, Curtea a reiterat că excepția de neconstituționalitate nu poate fi ridicată pentru protejarea drepturilor și a intereselor unor persoane terțe (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 80 din 3 iunie 2021, § 18). De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia, în caz contrar acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se astfel caracterul concret și efectiv al excepției (a se vedea DCC nr. 20 din 21 martie 2024, § 37). Prin urmare, Curtea nu reține incidența articolelor 36 și 47 din Constituție în prezenta cauză.

51. Cu privire la incidența articolelor 46 și 127 din Constituție, autorul excepției afirmă că norma contestată, care a condus la încetarea valabilității certificatelor de înregistrare a medicamentelor care conțin steroizi neautorizați (cu radierea acestora din lista medicamentelor autorizate pentru fabricație) înainte de termenul pentru care au fost eliberate, încalcă dreptul de proprietate al companiei, dacă nu sunt stabilite măsuri compensatorii și/sau tranzitorii prin care compania să aibă posibilitatea de a produce medicamente pentru a epuiza stocul de materie primă importată și de a comercializa medicamentele fabricate anterior.

52. Curtea a notat că articolele 46 și 127 din Constituție stabilesc obligația statului și a celorlalți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune care ar aduce atingere acestui drept. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că câmpul de aplicare al acestor articole este același cu câmpul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană (a se vedea DCC nr. 17 din 21 martie 2024, § 24). În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a reținut că licența, autorizația sau permisul pentru desfășurarea unei activități comerciale constituie un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Astfel, încetarea sau retragerea unei asemenea licențe echivalează cu o ingerință în dreptul persoanelor la respectarea bunurilor lor, inclusiv a intereselor economice legate de afacere (a se vedea *Bimer S.A. v. Republica Moldova*, 10 iulie 2007, § 49; *Megadat.com SRL v. Republica Moldova*, 8 aprilie 2008, §§ 62-63; *Malik v. Marea Britanie*, 13 martie 2012, § 91; *O'sullivan Mccarthy Mussel Development LTD v. Irlanda*, 7 iunie 2018, § 87).

53. Curtea a reținut că prin norma contestată legislatorul a interzis importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu excepția medicamentelor cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate se aprobă anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică (a se vedea articolul 19¹ din Legea cu privire la medicamente).

54. După cum rezultă din sesizare și materialele cauzei, compania *Balkan Pharmaceuticals* deținea autorizație de fabricare a medicamentelor de uz uman și de certificate de înregistrare și pentru producerea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni și care nu au denumiri comune internaționale. După intrarea în vigoare a normei contestate, *Balkan Pharmaceuticals* a pierdut dreptul de a desfășura activitate de producere/comercializare etc. a astfel de medicamente, fapt ce face incident dreptul de proprietate al companiei, garantat de articolele 46 și 127 din Constituție.

55. Curtea a constatat că interzicerea fabricării și comercializării medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni neautorizați

face incident articolul 46 din Constituție în raport cu companiile deținătoare de acte permissive valabile pentru fabricarea a astfel de medicamente.

56. Astfel, Curtea a notat că, din perspectiva argumentelor autorului sesizării, norma contestată pretinde o examinare în fond pe baza articolelor 46, 127 coroborate cu articolul 54 din Constituție.

B. Fondul cauzei

a) Principii generale

57. Curtea Europeană a reținut, cu valoare de principiu, că noțiunea de „bunuri” din articolul 1 al Protocolului nr.1 la Convenția Europeană nu se limitează doar la proprietatea asupra unor bunuri corporale, astfel încât alte drepturi și interese care constituie active pot fi considerate „drepturi de proprietate”. Și licențele sau autorizațiile valabile pot constitui bunuri (*Bimer S.A. v. Moldova*, 10 iulie 2007, § 49 și jurisprudența citată acolo; *Megadat Com SRL v. Moldova*, 8 aprilie 2008, §§ 62-63). Scopul principal al articolului 1 din Protocolul nr. 1 este de a proteja persoanele împotriva ingerințelor nejustificate ale statului în respectarea bunurilor lor. Respectarea dreptului de proprietate poate atrage după sine obligații pozitive inerente asigurării exercitării sale efective. Obligațiile pozitive îi pot impune statului să ia măsurile necesare pentru a proteja dreptul de proprietate (*Ališić și alții v. Bosnia și Herțegovina, Croația, Serbia, Slovenia și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei [MC]*, 16 iulie 2014, § 100).

58. Dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție, nu este un drept absolut și poate fi limitat prin impunerea de către legislator a anumitor condiții de formă și de fond pentru exercitarea acestuia, concluzie ce rezultă din dispozițiile constituționale care garantează acest drept.

b) Aplicarea principiilor generale în această cauză

59. Curtea reține că prin dispoziția articolului 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente legislatorul a stabilit că „se interzice importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu excepția medicamentelor cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate sunt aprobate anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică”.

60. Curtea reține că prin norma contestată legislatorul, deținând prerogativa constituțională corespunzătoare, a reglementat circulația medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni. Acest articol stabilește reguli speciale, potrivit cărora se permite importul, fabricarea, comercializarea etc. a medicamentelor de uz uman care conțin steroizi

anabolizanți și androgeni cu denumiri comune internaționale, ale căror nomenclatură și cantitate sunt aprobate anual de către Ministerul Sănătății și care sunt achiziționate prin procedura de licitație publică. Totodată, a interzis circuitul medicamentelor care nu îndeplinesc aceste cerințe. Această din urmă reglementare reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate al unor companii producătoare de medicamente, deoarece intervine în activitatea acestora, ele fiind obligate să se conformeze noilor prevederi prin încetarea imediată a fabricării medicamentelor interzise.

61. Curtea va examina dacă ingerința în dreptul de proprietate al titularilor actelor permissive valabile la data intrării în vigoare a articolului 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente respectă standardul calității legii, dacă urmărește un scop legitim și dacă este proporțională cu scopul urmărit.

(i) Dacă normele contestate respectă standardul calității legii

62. Potrivit articolului 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și al libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor „prevăzute de lege”. Principiul legalității presupune îndeplinirea standardului calității prevederilor legale aplicabile.

63. Prevederile supuse controlului constituționalității au fost adoptate de Parlament în două lecturi, fiind publicate în Monitorul Oficial din 12 ianuarie 2024 și se regăsesc în Legea nr. 1409/1997 cu privire la medicamente în redactarea Legii nr. 408 din 21 decembrie 2023. Prin urmare, acestea îndeplinesc condiția accesibilității.

(ii) Existența unui scop legitim

64. Curtea reiterează că una dintre condițiile obligatorii pe care trebuie să le respecte ingerințele în dreptul de proprietate garantat de articolul 46 este ca acestea să urmărească cel puțin un scop legitim prevăzut de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

65. Potrivit notei informative și opiniilor autorităților prezentate la proiectul de lege, prevederea contestată urmărește realizarea mai multor obiective: prevenirea și combaterea traficului de substanțe dopante, combaterea utilizării medicamentelor cu riscuri crescute pentru sănătatea oamenilor și care pretind stabilirea unor măsuri de control al utilizării medicamentelor (a se vedea § 26-29 *supra*). În acest sens, autorul proiectului a menționat că prin ratificarea Convenției internaționale împotriva dopajului în sport, adoptată la 19 octombrie 2005 în cadrul Conferinței Generale a

Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură de la Paris¹, și a Convenției contra dopajului, adoptată la Strasbourg la 16 noiembrie 1989², Republica Moldova s-a angajat să adopte și să implementeze măsuri de prevenire și combatere a producerii și traficului ilicit de substanțe dopante, precum și să respecte prevederile Codului mondial antidoping, elaborat de către Agenția Mondială Antidoping (WADA).

66. Totodată, Curtea reține că prin Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană³ Republica Moldova s-a angajat să armonizeze legislația națională cu cea a Uniunii Europene, inclusiv să transpună Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman, care permite statelor să adopte reglementări care vizează medicamentele de uz uman cu risc ridicat (a se vedea Anexa nr. XVI Activități farmaceutice la Acordul de asociere RM-UE). Având în vedere că obligația de a transpune Directiva 2001/83/CE datează din anul 2015, Curtea reține că Republica Moldova, în scopul atingerii unor standarde ridicate de calitate, siguranță și eficiență a medicamentelor de uz uman, a înțeles că autoritățile naționale trebuie să dețină competența de a reglementa, administra și controla întregul lanț de circulație a medicamentelor de uz uman pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa (a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 16 iulie 2015 în cauzele conexe C-544/13 și C-545/13, §§ 47-49). Prin urmare, prin norma contestată, legislatorul urmărește scopul de a reglementa întregul lanț de distribuție a medicamentelor, de la fabricare sau import până la eliberarea acestora către populație, astfel încât să se asigure depozitarea, transportul și utilizarea în condiții corespunzătoare a medicamentelor de uz uman.

67. Curtea reține că prin norma contestată legislatorul a interzis importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni care nu au denumiri comune internaționale, neaprobată de Ministerul Sănătății. Pe de altă parte, prin această normă legislatorul a permis importul, fabricarea, distribuirea, comercializarea, prescrierea și eliberarea medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni care au denumiri comune internaționale și sunt aprobate de Ministerul Sănătății.

68. Curtea observă că la adoptarea normei contestate legislatorul a avut în vedere argumentele Guvernului, ca autor al proiectului de lege, prin care s-a afirmat că „știința dovedește riscurile grave ale utilizării steroizilor

¹ A se vedea Legea pentru ratificarea Convenției internaționale împotriva dopajului în sport a UNESCO nr. 298 din 21 decembrie 2007.

² A se vedea Legea pentru ratificarea Convenției contra dopajului nr. 247 din 27 noiembrie 2008.

³ A se vedea Legea nr. 112 din 2 iulie 2024, pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte.

anabolizanti”, precum și că aceste substanțe sunt interzise pentru fabricare și comercializare în statele Uniunii Europene, în Statele Unite ale Americii și în majoritatea statelor din Comunitatea Statelor Independente. Prin urmare, legislatorul a adoptat norma contestată și a interzis medicamente periculoase pentru sănătatea populației și, în special, a adolescenților.⁴

69. Curtea reține că, în baza articolului 54 alin. (2) din Constituție, legislatorul deține prerogativa de a restrânge drepturile fundamentale dacă acestea corespund dreptului internațional și sunt necesare pentru anumite interese publice. În prezenta cauză, Curtea constată că legislatorul a limitat circuitul unor medicamente de uz uman și, implicit, a restrâns dreptul de proprietate al companiilor care importă, produc, comercializează etc. astfel de medicamente, în scopul protejării sănătății populației.

70. Curtea admite că, prin măsura contestată, legislatorul a urmărit realizarea cel puțin a unui scop legitim: protecția sănătății populației. Acesta poate fi subsumat scopului protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane prevăzut de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

71. Prin urmare, Curtea trece la următoarea etapă a testului proporționalității.

(iii) Dacă ingerința este proporțională cu scopul urmărit

72. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene, paragraful doi al articolului 1 din Protocolul nr. 1 trebuie examinat în lumina principiilor generale enunțate în prima propoziție și cere respectarea unui echilibru corect între cerințele intereselor generale ale societății care sunt satisfăcute prin măsura în cauză și drepturile fundamentale ale persoanelor care sunt afectate prin această măsură. La stabilirea existenței unui echilibru corect, Curtea recunoaște că statul se bucură de o marjă largă de apreciere atât la alegerea mijloacelor de implementare, cât și la evaluarea caracterului justificat al consecințelor implementării acestor măsuri, în interesul general, pe baza scopului realizării obiectului legii (a se vedea, spre exemplu, *AGOSI v. Regatul Unit*, 24 octombrie 1986, § 52). Echilibrul corect nu va fi confirmat dacă persoana vizată trebuie să suporte „o sarcină individuală excesivă”. Existența sau lipsa clauzelor compensatorii în legislația relevantă poate fi un factor important la aprecierea faptului dacă măsura contestată respectă echilibrul just necesar și, în special, dacă aceasta impune reclamantului o sarcină disproporționată (a se vedea, spre exemplu, *Holy Monasteries v. Grecia*, 9 decembrie 1994, § 71, și, în contextul specific al paragrafului doi al articolului 1, *Immobiliare Saffi v. Italia*, 28 iulie 1999, § 57).

⁴<https://old.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6742/language/ro-RO/Default.aspx>

73. Curtea notează că articolul 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente a fost introdus prin Legea nr. 408 din 21 decembrie 2023 și a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, adică la 12 ianuarie 2024. Această normă stabilește condiții speciale pentru circuitul medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, prevăzând că acestea pot fi importate, fabricate, comercializate etc. doar dacă au denumiri comune internaționale și sunt autorizate de către Ministerul Sănătății.

74. Curtea reține că *Balkan Pharmaceuticals*, în interesele căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, a susținut că este o companie din Republica Moldova producătoare de medicamente care conțin steroizi anabolizanți și androgeni. Anterior, compania vizată a fost autorizată să producă aproximativ 200 de tipuri de medicamente, inclusiv medicamente care conțin steroizi anabolizanți și androgeni. Pentru unele din aceste urmă medicamente (4 la număr), la data intrării în vigoare a normei contestate, compania deținea certificate de înregistrare valabile.

75. Curtea constată că măsura contestată a fost una generală, aplicabilă în mod nediferențiat tuturor companiilor, fără a se limita la situația specifică a unui producător de medicamente. Norma criticată nu a instituit o interdicție absolută asupra circuitului de medicamente, ci a reglementat doar circuitul medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni produse anterior în Republica Moldova.

76. În acest sens, legislatorul a permis circuitul medicamentelor care conțin steroizi anabolizanți și androgeni, cu condiția că acestea au denumiri comune internaționale. Totodată, legislatorul i-a delegat Ministerului Sănătății competența de a stabili lista medicamentelor în discuție cu respectarea condiției pe care a impus-o. Celelalte medicamente care nu respectă condițiile prevăzute de lege sunt interzise.

77. Curtea constată că, fără a stabili o interdicție de ordin general, legea a fost modificată în sensul introducerii unor condiții noi pentru desfășurarea activității de fabricare și comercializare a medicamentelor cu conținut de steroizi și anabolizanți. Astfel, intervenția legislativă nu a urmărit încetarea totală a activității, ci restricționarea circuitului unor medicamente în legătură cu pericolele pentru sănătatea populației care au fost descoperite.

78. Curtea notează că intervențiile legislative constituie un risc obiectiv al activității de întreprinzător. Nu poate exista o certitudine absolută cu privire la menținerea neschimbată a acelorași condiții de desfășurare a activității în viitor, întrucât statul are prerogativa de a ajusta reglementările în funcție de evoluția datelor științifice în domeniul medical și în vederea protejării interesului public. De altfel, se poate aștepta ca agenții economici care desfășoară acest gen de activitate să dea dovadă de un grad ridicat de prudență în desfășurarea activității lor și să acorde o atenție deosebită evaluării

riscurilor care pot fi asociate cu această activitate (a se vedea *O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd v. Irlanda*, 7 iunie 2018, § 117).

79. Curtea observă că activitatea farmaceutică și de fabricare a medicamentelor se desfășoară într-un cadru strict reglementat, fiind supusă unor condiții de autorizare și control de către autoritățile responsabile ale statului. Astfel, în vederea garantării protecției sănătății publice, activitatea economică în acest domeniu era deja supusă unor condiții stricte pe baza cadrului normativ aplicabil.

80. Totuși, Curtea nu poate reține argumentul autorului sesizării, potrivit căruia medicamentele cu conținut de steroizi și anabolizanți se eliberau cu prescripție medicală și, prin urmare, autoritățile statului dispuneau de un mecanism de control al utilizării acestora de către populație. Sub acest aspect, Curtea notează că, deși statul a instituit un mecanism de control al circuitului medicamentelor, în situația în care constată că aceste măsuri sunt insuficiente pentru atingerea scopului urmărit, el poate interveni în acest domeniu prin adoptarea unor măsuri mai stricte, proporționale cu gravitatea riscurilor identificate și necesare pentru protejarea sănătății publice.

81. Curtea constată că legislatorul nu a stabilit o perioadă de tranziție pentru companiile care, pe baza actelor permissive valabile, au importat și au produs medicamente până la intrarea în vigoare a articolului 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente. Având în vedere că medicamentele cu conținut de steroizi anabolizanți și androgeni prezintă riscuri pentru sănătatea populației, Curtea conchide că soluția legislatorului de a nu stabili o perioadă de tranziție pentru comercializarea medicamentelor importate și produse până la intrarea în vigoare a legii este justificată.

82. Cu referire la lipsa măsurilor compensatorii în legătură cu intervenția în dreptul de proprietate al companiei reclamante, Curtea reține că activitatea de fabricare și comercializare a medicamentelor este un domeniu specific supus unor reglementări riguroase pentru a asigura populația cu medicamente de bună calitate, eficiente, inofensive, la prețuri accesibile și de a nu admite medicația abuzivă.

83. Curtea consideră că politicile de protecție a sănătății, acolo unde interesul general al comunității este preeminent, conferă statului o marjă de apreciere mai largă (*Vékony v. Ungaria*, hotărârea din 13 ianuarie 2015, § 35). Autoritățile din Republica Moldova dețin competența de a impune măsuri care să limiteze circuitul medicamentelor dacă acestea sunt necesare pentru protecția sănătății populației. De asemenea, companiile menționate cunosc despre obligația Republicii Moldova de a armoniza legislația națională la legislația Uniunii Europene, inclusiv de a transpune Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman, asumată prin Acordul de asociere cu Uniunea Europeană, pentru a asigura un nivel mai înalt de protecție a sănătății populației. Așadar, fiecare companie

angajată în importul, fabricarea, comercializarea medicamentelor poate să se aștepte că activitatea cu medicamente autorizate ar putea să fie periclitată de intervențiile autorităților și să întreprindă măsuri de prevenție a eventualelor riscuri.

84. Curtea consideră că companiile vizate de norma contestată puteau să-și ajusteze activitatea la condițiile speciale și pentru a reduce eventualele riscuri financiare, să producă și să comercializeze alte medicamentele autorizate de Ministerul Sănătății, inclusiv cele care conțin steroizi anabolizanți și androgeni și au denumiri comune internaționale.

85. Curtea nu a reținut argumentul că interdicția de fabricare a medicamentelor ar fi fost de natură să afecteze în mod disproporționat activitatea financiară a companiei. Având în vedere importanța obiectivelor urmărite de stat prin norma contestată (protejarea sănătății populației) și faptul că activitatea companiei în interesele căreia a fost ridicată excepția nu a fost sistată (s-a interzis producerea și comercializarea doar a 4 tipuri de medicamente), a continuat să producă aproximativ 200 de tipuri de medicamente, dar a avut posibilitatea să desfășoare și alte activități statutare pentru a-și valorifica pe deplin întregul potențial economic. Astfel, sub incidența interdicției stabilite prin articolul 19¹ din Legea nr 1409/1997 cu privire la medicamente a fost inclusă de fapt o categorie limitată de medicamente. Mai mult, autorul sesizării nu a demonstrat că interdicția de a produce cele 4 tipuri de medicamente i-a afectat în mod esențial activitatea de întreprinzător și i-a redus profitul pentru următoarea perioadă de gestiune. Prin urmare, Curtea consideră că legislatorul în mod justificat a acordat prioritate interesului public, *i.e.* sănătății populației, în raport cu dreptul de proprietate al producătorului de medicamente.

86. Având în vedere cele menționate supra, Curtea nu poate reține afirmațiile autorului sesizării că restricția instituită prin norma contestată a fost o sarcină excesivă pentru compania producătoare de medicamente și că legislatorul ar fi eșuat în efortul de a găsi un echilibru just între interesul general în domeniul protecției sănătății publice și protejarea dreptului de proprietate al companiei reclamante.

87. Prin urmare, având în vedere caracterul limitat al măsurii contestate de autor, Curtea nu constată existența unei ingerințe disproporționate în dreptul de proprietate al companiei reclamante, garantat de articolul 46 din Constituție.

88. Așadar, Curtea constată că măsura contestată este proporționată cu scopul general urmărit și respectă exigențele articolului 54 alin. (2) din Constituție.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) litera a) și 140 din Constituție, 37 și 38 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se respinge* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl Adrian Grosu, în interesele SRL „Balkan Pharmaceuticals”, reclamantă în dosarul nr. 3-40/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. *Se recunoaște constituțional* articolul 19¹ din Legea nr. 1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 19 decembrie 2025
HCC nr. 16
Dosarul nr. 106g/2024